

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Vasuti munkások! Készüljetek május elsejének méltó megünneplésére!

Figyelem betegsegélyző-pénztári tagok!

Most folyik mindenütt a Máv. betegsegélyző-pénztárának májusban tartandó közgyűlésére a kiküldöttek választása.

Figyelmeztetjük a céltudatos vasuti alkalmazottakat, hogy csak olyan küldötteket válasszanak, akikben teljesen megbízhatnak, hogy a tagok érdekeit fogják a közgyűlésen szem előtt tartani és nem lesznek drótbabuk.

A közgyűlésnek fontos és életbevágó teendői lesznek. Szükséges, hogy céltudatos és szervezett vasutasok legyenek a kiküldöttek.

A kiküldöttek választásának a módjait az alapszabályok 28. szakaszának a következő rendelkezései szabják meg:

A kiküldöttek száma akként állapítandó meg, hogy az összes pénztári tagok, a m. kir. államvasutak üzletvezetőségei szerint elkülönítve és szolgálati csapatokba osztva, ejtik meg a választást és pedig:

1. az állomási és vonatkísérő személyzet együttesen,
2. a pályafentartásnál alkalmazott tagok külön,
3. a vontatási és anyagszerkezési személyzetből származó tagok szintén együttesen,
4. minden egyes műhely személyzete külön.

A választás akként ejtetik meg, hogy minden 300 tag után egy kiküldött választatik, azzal, hogy 150 tagon aluli töredék nem jö figyelembe, míg a 150-en felüli maradék után még egy kiküldött választandó.

Áll továbbá a közgyűlés a munkaadó vasutintézet 10 képviselőjéből, kiket maga a vasutintézet jelöl ki.

A közgyűlésen az egyes kiküldöttek megbízói névében, de mindenkor egy szavazattal érvényesítik jogait.

A munkaadó vasutintézet képviselői a közgyűlésben együttesen a szavazatok egyharmadát képezik.

Felhívjuk tagtársainkat, hogy ott, ahol még nem választották meg a közgyűlési kiküldötteket, haladéktalanul állapodjanak meg teljesen megbízható jelöltek személyében és egytől-egyig azokra szavazzanak.

A közgyűlés az alapszabályok értelmében májusban lesz. Pontos helyét és idejét a

Magyar Vasutas-ban idejekorán közöljük. Ha a betegsegélyző-pénztár működésében napról-napra mutatkozó tömérdek bajt meg akarjuk szüntetni és azt igazán jóléti intézménnyé akarjuk fejleszteni, minden becsületes és öntudatos tagnak a küldöttek választásánál már meg kell tennie kötelességét.

Kérjük a megválasztott közgyűlési kiküldötteket, hogy nevüket és pontos címüket sürgősen közöljék a Magyar Vasutas szerkesztőségével (VII., Csömöri-ut 28. sz.)

Az országos szervező-bizottság.

A világünnep küszöbén.

Szépséges, nagy gondolat volt, amelyet határozattá emeltek 1889-ben a Párisban megtartott nemzetközi szociáldemokrata kongresszuson. Hogy tüntessenek munkaszüneteléssel minden év május első napján minden ország, minden nemzet és minden felekezet munkásai követeléseik és szilárd együvértartozásuk mellett.

A határozatot tett váltotta föl. Tizenöt-ször ülte meg azóta a világ munkássága az önalkotta nagy ünnepet és minden év ünnepe újabb bizonyítéka annak, hogy milyen nagy erő, milyen magasztos jelentőség rejlik a proletárság eme világünnepében.

Nem volt még szellemi mozgalom soha e föld kerekén, amely annyi embert hódított volna zászlói alá és olyan óriási területre terjedt volna ki, mint a modern munkásmozgalom. Soha kulturális mozgalom szolgálatába annyi tüzes erő, annyi lelkes áldozatkészség nem szegődött, mint a szociáldemokrata mozgalom szolgálatába. És soha semmiféle nagy törekvés nem mondhatta el magáról annyi joggal, hogy céljai igazságosak, az egész emberiség érdekében levők, mint a szegényeknek, a munkálkodóknak, az elnyomott, kizsárolt millióknak ez a moz-

galma. Ezen a napon, május elsején, ahol csak öntudatos munkás van, megállanak a zakatoló gépek kerekei, pihennek a szerszámok, az ünnep csöndje veszi át birodalmát. És az egész világon van immár öntudatos munkás. Megülük május elsejét nemcsak Európa minden államában, de ünnepelnek e napon a republikánus Amerikában, ünnepelnek Ausztráliában, ünnepelnek Afrikában és ünnepelnek az emberiség bölcsőjében, Ázsiában is, a hófödte Szibériában épugy, mint a forró Indiában és a legujabb nagyhatalom területén, a sárga Japánban.

Micsoda meleg, csodás dolog, hogy ennyi nemzetiséghez, fajhoz és valláshoz tartozó millió és millió ember egy célért küzd egy zászló alatt. Lehullanak mindazok a korlátok, amelyek nemzetiség, állam, felekezet emel ember és ember között és egy táborban találkoznak mindazok, akik ugyanazon cél felé törnek és akiket ugyanazok a bilincsek nyomnak. Amely mozgalom ezt volt képes elérni, az bebizonyította, hogy a kultúra legnemesebb eszközeivel dolgozik és az egész emberiség jövőjéért szállott sikra. Május elsején milliók tüntetnek amellett a fölemelő tudat mellett, hogy az elnyomottak testvérek, akik eleven szolidaritással tömörülnek egy magasabb cél érdekében.

A modern munkásmozgalom követelése közül különösen hármat helyeznek e napon előtérbe az egész föld kerekén.

Követelik mindenütt a jogfosztottaknak, a munkásoknak teljes egyenjogúsítását a kiváltságos osztálylyal. Követelik az általános titkos választói jogot. Akik keserves munkájukkal megteremtették mindent, ami szép, jó és hasznos a világon, akik vérükkel védik a hazát, verejtékükkel tartják tenn

az államot, megsürgetik erélyes elszántsággal azt a jogot, hogy maguk rendelkezessenek a saját sorsukkal, hogy szavukkal beleszóljanak annak az államnak az intézésébe, amely az ő izmos vállaikon nyugszik.

Ha valahol jogosult az általános választói jog követelése, úgy az Magyarországon, ahol a legbántóbb, a legszemérmertlenebb a jogfosztás és az elnyomatás. És ha valaha volt szükség arra, hogy az elkeseredett türelmetlenség hangja adjon súlyt ezen követelésnek, úgy most van arra szükség, amikor a népjogok kiterjesztésének az ürügye alatt vérig sértő mérénylet készül a jogokból kitagadott népmilliók ellen. Most, amikor meg akarják szüntetni a régi jogfosztottságot, de csak azért, hogy új formáját teremtsék meg az elnyomatásnak és a jogfosztásnak.

Ezen a május elsején aktuális lesz az általános választói jog követelése, komolyan, elhatározóan aktuális. *És úgy fordulhat a dolog, hogy még mielőtt egy egész év perdülne le az idő kerekén, meg kell ismételnie a munkaszüneteléssel való tüntetést, hogy kivívja a munkálkodó nép legerősebb fegyverét, az általános választói jogot.*

Követeli továbbá az öntudatos munkásság ezen a világünnepén a *munka védelmét* és ennek a védelemnek a legfontosabb biztosítékát: a *nyolcórás munkanap* törvénybe iktatását. Ne legyen a dolgozó milliók munkaereje többé Csáky-szalmája, ne legyen bítang jószág, ne lehessen többé korlátlanul és kimélet nélkül kizsárolói, ne üzzenek többé rablógazdálkodást milliók erejével, egészségével, életével.

Nemcsak az egyesek érdeke, de a köz érdeke, az emberi társadalom jövőjének az érdeke, hogy föltartóztas-

sák az elfajulást, a pusztulást, amely az emberiséget gyökereiben támadja meg és végpusztulással fenyegeti. Törvények védik az állatokat a kínzás ellen, törvények védik az erdőségeket a kipusztítás ellen, vessenek hát gátat az emberek, a hasznos dologtevő emberek kizsákmányolásának is.

Az egész ünnep, minden követelés, minden szó, amely elhangzik május elsején, minden érzés, amely megtölti az ünneplők agyát és szívét, tüzes, éles tiltakozás a mai társadalmi rendszer ellen és forró, áhitatos vágy a jövő, igazságos társadalmi szervezkedés után.

A mai rendszer alapja: az embernek ember által történő kizsákmányolása. Eszközei: erőszak és képmutatás. Eredménye: bűn és nyomor.

A jövő társadalma a szociális igazságon fog fölépülni. Az élet, a világosság, a levegő, a kényelem és a boldogság egyenlő feltételét fogja biztosítani minden embernek. Csak egyet fog a jövő társadalma megkivánni minden embertől: hogy tehetsége és munkája javát szentelje a köznek. És ezért cserébe megadja minden embernek mindazt, ami szépet és jót az emberi kultúra csak nyújthat. Lángoló tiltakozás május elseje a *ma* nyomorúságai és bűnei ellen és kifejezője a csillogó reménynek a *holnap* igazsága és boldogsága iránt.

Minden egyes esztendő májusának elseje hangosan hirdeti, hogy szaporodtak azok, akik a jövőért küzdenek. Hogy egy lépéssel közelebb jutott el az emberiség a súlyos béklyóitól való megváltáshoz.

Ezt fogja hirdetni az idén is a munkások világünnepé. Szeretettel, áhitattal lelkesedéssel nézünk a nagy napnak elibe . . .

A budapesti vasuti munkások figyelmébe! Május elsején d. u. 1/2 2 órakor a József főhercegszállodában (VIII., Baross-tér 2.) jövünk össze.

A szervező-bizottság.

A szabad orvosválasztásról.

— Dr. Bród Miksa. —

Hivatalos adatok szerint a családtagokat is beleszámitva, Budapest lakosságának 50 százaléka pénztárköteles, ami annyit jelent, hogy mintegy 400,000 ember kénytelen megbetegedése esetére olyan orvoshoz fordulni, akit *rádiktáltak*, akár viseltetik iránta bizalommal, akár nem. Ezen 400,000 embernek orvosi ellátása körülbelül 250 orvosra van bízva. Miután pedig Budapesten 1400 orvos van, világos, hogy több mint 1000 orvos elől még a lehetősége is el van zárva annak, hogy pénztári beteget kezeljen. Hogy ezen orvosok között igen sok jelesen képzett van, azt senki sem tagadhatja. Más betegpénztárak, ha már a szabad orvosválasztást meg nem honosítják, legalább arra töreksenek, hogy orvosaik a lehetőség szerint a leg tudósabbak közül kerüljenek ki, ámde a Máv. betegsegélyző-pénztáránál nem a tudás a fő, hanem a protekció. Hogy ezen pénztárnál előkelő szerepet nem épen a legbölcsebb és legtanultabb orvosok játszanak, annak legfőbb bizonyítéka — maga a főfelügyelő, főorvos ur ő méltósága. Mivel — úgy látszik, — még halvány sejtelemmel sem bír ama szociális feladatnak nagyságáról, melyet a Máv. betegsegélyző-pénztárának kellene megoldania, egy szívvel-lélekkel azt ajánljuk ő méltóságának, hogy vonuljon nyugalomba és — írjon könyveket. Legalább volna kartársainak min kacagni. E téren tehát még hasznos munkát végezhet, de ne álljon útjába annak, hogy Magyarország legnagyobb betegsegélyző-pénztára virágzásnak indulhasson.

Egyetlen pénztárnál sem aknázzák ki annyira az alkalmazott orvosok munkaerejét és egyetlen pénztárnál sem fizetik oly rosszul, szinte szégyenletesen az orvosok munkáját, mint a Máv. betegsegélyző-pénztáránál. Az orvosokat, akik folytonosan lefelé lícitálva

A „Magyar Vasutas” tárcája.

EZ A FÖLTÁMADÁS!

*Ez a föltámadás!
Virágos a föld
Mint az ujjongó, ifju szerelmes —
Kacagva repdes
Rétéken át a szellő fuvalma;
Az élet, az élet ünnepe van ma,
Isteni ez a mámor, a láz —
Ez a föltámadás!*

*Ez a föltámadás!
S valahol — messze látom az erdőt,
A rejtelmes, zordon rengeteget,
A népet, a népet...
Világba zugó, vad, összetépett
Hangan tör felém dörgő siralma;
Az élet, az élet ünnepe van ma.
S valahol messze tört ül a gyász...
Ez a föltámadás?*

*Ez a föltámadás!
Csak törjék az erdőt, csak döngjön a vén föld,
Csonka törzseken sarjad az ág —
Olyan virágzás, olyan tavasz lesz,
Minőt nem látott még a világ!
Az lesz az élet, hogyha majd eljő,
Megindul zugva az erdő, az erdő,
Ell. pi majd a sivatagot —
Mikor az erdő föltámadott,
Az lesz a mámor, az lesz a láz!
Az a föltámadás!*

PAKOTS JÓZSEF.

A közlekedés Amerikában.

De távolról sem kényelmesek a hálófülkék. Ezeknek a vagon hosszába van az átjárója. Jobbról-balról két-két ülés. A szembelevő két ülést éjjel összetolják és egy ágyat csinálnak belőlük és minden ilyen ágy fölé bizonyos frizek leeresztése által még egy ágy kerül. Az ágyak csak függönyök által vannak egymástól elválasztva és a lady meg a gentleman, ha az ágya kész és le akar feküdni, mint a hernyó a gubóba, behúzódik a keskeny fülkébe, az ágyon levetkőzik (ha akar), a sötétbe elhelyezi ruháit és bevonul a takaró alá. Reggel, ha fölkel, épen így öltözködik és libasorba vonul a férfi vagy a hölgy a mozdószerelőbe. Csodálatos, hogy a találmányok, a kényelem, a tökéletességek e házában milyen primitív rendszerűek ezek a hálófülkék. Igaz, hogy vannak külön Drawing-Rooms-ok, 3—4 tagból álló családok számára, de minden ilyen hálókocsiban csak egy ilyen külön fülke van, ami azt jelenti, hogy 50 ember közül 2—3-ra jut egy-egy ilyen kis elkülönített szobácska, amelyet persze külön és jól meg is kell fizetni.

Az ilyen hálókocsik végén vannak kisebb termék dohányszok számára. Egyes kocsikban vannak fürdő- és írószobák is. Az nem ritkaság, hogy egyszerre 4—5 hálókocsi közlekedik a legélénkebb forgalmu vonalakon és rendszeresen csak egy ékezőkocsi. Tessék azután elképzelni, milyen nagy itt a tülekedés a helyekért.

Az amerikai vonatok mesés gyorsasága igazán mese. A leggyorsabb vonat Chicago és St.-Louis között közlekedik és itt óránként 57 kilométer a gyorsaság. (Budapest—Pozsony között a menetgyorsaság óránként 75 kilométer.) Ezt pedig a mi kontinentális fővonalaink régen tulszárnyalták. Meg kell még jegyeznem azt is, hogy a fővonalakon majdnem minden vonat késik és pedig legalább 10—15 perccel . . .

A vasuti személyzet túlnyomórészt négerkekből áll. A vasutársaságok a kalauzokat nem rosszul fizetik. A jegyvizsgáló kalauz napidija 10 órás munkaidő után 2 dollár 80 cent, azaz 14 korona, a másodkalauz 1 dollár 80 cent, 9 korona naponként. A 10 órán felül való szolgálatot igen jól fizetik, van nyugdíj is és a vasut biztosítja minden egyes kalauznak az életét 20,000 dollárra = 100,000 koronára baleset ellen.

Ilyen körülmények között vasuti sztrájk természetesen nincs, de nem is volna jó a vasutársaságra, ha kiütne, mert az államnak a forgalom 24 órás szünetelése esetén joga van a vasutat a saját kezelésébe átvenni.

*

Érdekes vasuti specialitásról kell még megemlékeznem, melyet a st.-louisi kiállításon láttam. Ez egy nagy fekete Pullmann-kocsi, melynek külseje tele volt aranybetűs bibliai mondásokkal. Nem sok gondolkodásba került, hogy megtudjam, hogy ez egy templom-

vállalják el ezen állásokat, nemcsak hogy nem sajnáljuk, hanem eljárásukat határozottan kárhoztatjuk. Csak az az orvos végezhet becsületes munkát, akinek a munkáját a viszonyokhoz mértén tisztességesen meg is fizetik. Miután pedig a Máv. betegsegélyző-pénztáránál egyes orvosok felháborítóan alacsony fizetést kapnak, világos, hogy az ebből származó összes hátrányoknak levét a megbetegedett tagok isszák meg.

Egy-egy orvosnak átlagos évi fizetése 350 forint, tehát körülbelül 2 korona esik egy napra. A vasuti alkalmazottak sokszor tapasztalhatják, hogy egy rendeléskor az orvostól 20—30—40-en, sőt többen is kérnek tanácsot és ezenkívül a fekvő betegekhez is el kell mennie az orvosnak. Azt kértem, mennyi fizetést kap tehát az orvos átlag egy-egy rendelésért? Oly keveset, hogy ez már valóban arcpirító! De aztán olyan is ám az orvos munkája, hogy nincs benne köszönet. Azért ez alkalommal is ismétlem, hogy minden vasuti alkalmazott tartsa lelkiismeretbeli kötelességének a fix fizetéses orvosi rendszernek a föld színéről való eltörlését.

Ha azonban nem átlagosan számítjuk az orvosok fizetését, hanem úgy, amint az tényleg van, akkor ama sajnálatos tapasztalatra fogunk jutni, hogy az orvosi fizetések igen aránytalanul vannak eloszolva. Nem attól függ az orvosi fizetés magasabb, vagy alacsonyabb volta, hogy ki végez a tagok érdekében több, vagy kevesebb munkát, hanem attól, hogy ki tud inkább a vezető ségnek kedvében járni. Innen van aztán az, hogy tudok a Máv. betegsegélyző-pénztárnál olyan orvost, akinek a levonások után évi 60 frtja marad fizetés gyanánt. Ez az orvos tehát napoként fizetés fejében nem egészen 17 krajcárt kap. A reá, illetve orvosi kezelésére bizott családoknak száma mintegy 120—130. Ha egy-egy családra a feleségen kívül csak három gyermeket számítunk, akkor ez az orvos minimálisan 600 léleknek az oivosa. Mennyit kap tehát egy embernek gyógykezeléséért egy évre? Valóban restelkedve írom le: 10 krajcárt kap! Ezért a 10 krajcárért egy évig kell lakásán fogadnia a beteget, vagy pedig esetleg, ha fekvő beteg, oda is kell hozzá mennie.

Azonban más módja is van a számításnak. Ennek az orvosnak az elmúlt évben több mint 800 betegségi esete volt. Egy-egy betegségi esetre átlag csak négy rendelést számítva,

kiderül, hogy az orvos 3000-nél jóval több rendelést végzett 60 frtért. Ilyen körülmények között egy-egy rendelésért még két krajcárt sem kapott. Megértik-e már most a vasuti alkalmazottak, ha az orvos kedvetlenül fogadja őket és felületesen bánik velük? Hiszen tapasztalatból tudhatják, hogy az orvos sokszor le sem vetkőzteti, ki sem kérdezi, meg sem vizsgálja őket, hanem az egyszerűen bement panaszra leül és sietve ír valami recipét. Elvtársak! Ennek a rendszernek oly visszatartó kinövésai vannak, hogy tüzzel-vassal és minden megengedett eszközzel sikra kell szállanunk a megdöntésére és nem szabad tovább egy pillanatig sem tűrni a vezetőségek önkénykedését!

Jól tudom én azt, hogy a munkások eddig némán tűrték a visszaéléseket és az orvosi rendszer ellen senki tiltakozó szavát fel nem merte emelni, mert minden feljelentésnek szolgálati uton kell történnie és az ezzel járó kellemetlenségeknek magát senki kitenni nem akarta. De hát legyen már egyszer vége a botránynak és ne kérjük, hanem követeljük a szabad orvosválasztás rendszerének azonnal való behozatalát.

És ki hallott már betegsegélyző-pénztárnál olyant, mint a «betegségi bárca» rendszert? E szerint, aki megbetegszik (hirtelen megbetegedés kivételével) először nem az orvoshoz fordul, hanem a művezetőhöz, onnét a hivatalnokhoz és csak azután a szolgálati főnökhöz, aki számára a «betegségi bárca» aláírja, amely az orvosnál való jelentkezésre jogosít. És, ha a főnök rosszindulatú ember, vagy a jelentkezőnek további szolgálatára szüksége van, vagy pedig a jelentkezőt saját felfogása szerint egészségesnek találja és megtagadja a bárca aláírását, mi történik akkor a beteggel? Huzhatja az igát, amíg össze nem roskad! Annak lehetősége sincs kizárva, hogy a főnök rögtön nem található, vagy pedig egyéb sürgős dolga, mint a bárca aláírása. Ilyenkor a beteg nemcsak a főnökre várhat, hanem azután esetleg az orvosra is, ha például ennek rendelő órája is épen akkor volt. Mire a főnök a bárca végére aláírta, arra már az orvos rég elment hazulról. Hiszen ennél szörnyűsebb barbarizmust még elképzelni sem tudok. Pedig a vasuti alkalmazottak magasabb tagjárulékot fizetnek, mint akármelyik nagyobb budapesti betegpénztárnak tagjai. Valóban, a legnagyobb tárgyilagosság mellett is csak a felháborodás hangján lehet ezen betegpénztárról beszélni.

Figyelemmel és teljes elfogulatlansággal olvastam ismételtén is végig az alapszabályokat, de valamint azokon más emberfia sem tud, úgy én sem tudok eligazodni. Csak azt látom, hogy az egész pénztár és az orvosok fölött is boldog és boldogtalan rendelkezik és csak azt látom, hogy ez a pénztár épenséggel nem tartja magára nézve kötelezőnek az 1891. évi XIV. törvénycikket. Szeretnék olyan embert találni, aki nekem elmagyarázná, hogy mi köze a pályaorvosi intézménynek a betegsegélyző-pénztárhoz? Ha a magyar államvasutnak szüksége van pályaorvosi intézményre, ám gondoskodjék arról saját költségén, de ne használja fel e célra az alkalmazottaknak keservesen szerzett filléreit.

Egy-egy szűk határok közé szorított cikkben természetesen nem sorolhatom föl az összes hibákat és fogyatékoságokat, de mint orvos megütközve látom, hogy például az egész jobbparti üzletvezetőség személyzete kizárólag a *Muzeum-köruton* lakó szűléshöz van beosztva. Nem tudom, hogy csak a szűlést, vagy pedig a nőgyógyászat is hatáskörébe tartozik-e, de bizonyos az, hogy például a sárbogárdi-uton, vagy a budafoki határon lakó tagok csakis hozzá fordulhatnak. Hogy ez a rendszer mennyi pénzbe, fáradságba és idővesztésbe kerül, arról hallgat az évi jelentés.

A gyógyszerekre fordított költség 613,477

koronára rug. Álmélkodva nézi ezt az óriási összeget az, aki a rendszer visszaságait nem ismeri. A fix orvos minél rövidebb uton szabadulni akar betegétől, nem vizsgálhatja, de recipét akár kell, akár nem, feltétlenül ad neki. Ezenkívül az orvosnak gyors és fölületes munkája folytán igen sok a hibás diagnózis, minek folytán a betegség elnyul és így természetesen nem lehet csudálni, ha a gyógyszerekre kiadott összeg hallatlan magasságot ér el.

A fix orvosi rendszer mellett alig fejlődhetik ki az orvos és betegek között azon szívélyes, szinte bizalmas viszony, amelyre a sikeres gyógyíthatás céljából tagadhatatlanul szükség van. Az orvosra nézve minden újabb beteg csak újabb terhet jelent és egyáltalán nem tartja szükségesnek, hogy a beteghez egy jó szót szóljon, vagy pláne, hogy le is üljön nála. Mennyire másképp áll a helyzet a szabad orvosválasztásnál! Itt a beteg csak azon orvoshoz fordul, akiben megbizik és aki őt meg is becsüli. Azért újból is lelkőkre kötöm a vasuti alkalmazottaknak, hogy a május havában tartandó közgyűlésen teljes erővel vonuljanak fel. Buktassák meg a mostani vezetőséget és lelkőknek egész melegével követeljék a szabad orvosválasztásnak pénztáruknál való megvalósítását!

S Z E M L E.

BELFÖLD.

Juszt is Murányi-Konzum! A szervezett vasutasok múlt vasárnapi győzelme a Konzum közgyűlésén annyira megrendítette dr. Murányi Gyula ur bizalmát a Konzum iránt, hogy sietett egy meglehetősen neveletlen levélben értesíteni az igazgatóságot, hogy a Konzumnál viselt titkári és jogtanácsosi állásáról leköszön. Ez ellen nem igen lehet kifogásunk. Rendjén való, hogy Murányi ur a maga személyétől megszabadítsa a Konzumot. És okos dolog is mindkét részre nézve, mert hiszen a volt titkár ur csak megelőzte ezzel az előbb-utóbb amugy is biztosan bekövetkezendő elbocsátását. Így hát a vasutas-közvélemény is minden nagyobb megindulás nélkül, sőt bizonyos örömmel veszi tudomásul Murányi ur távozását.

De egyebet is tesz, vagy legalább szeretne megtenni a bukott titkár. Társaival, a többi bukottal együtt — azt mondják jólétesült hírek — egy új fogyasztási szövetkezetet akar alakítani. Ez volna a bukottak Konzumja, Murányi, Kiss János, Öh'hoffer és társainak szövetkezete. Hát ez ellen nem emelünk kifogást. Ezt is örömmel vehetjük csak tudomásul. Nem új dolog a Konzumból való kivonulás eszméje. Egy ideig bizonyos jó urak azt ajánlgatták csábító, hízogó szóval a vasuti munkásoknak, hogy ha nem tetszik nekik a Konzum, hát alakítsanak egy külön szövetkezetet, a vasuti munkások fogyasztási szövetkezetét. Ezt a jótanácsot a vasuti munkások igen szépen megköszönték, de nem kértek belőle. Azt mondták, gondoskodni fognak arról, hogy magában, ebben a Konzumban rend legyen és tisztesség. És — mint a közgyűlés megmutatta — az első lépést erre meg is tették. A többi következni fog. Azt azonban nem teszik meg Murányiéknak a szervezett vasutasok, hogy otthagyják a nagyobbbrészt általuk fentartott intézményt és szabadjára engedjék a Konzum-kapitalisták garázdálkodásait.

Ha Murányiéék fanyalodnak most arra, hogy kilépnek és magukkal viszik egész sátorfájukat, hát menjenek isten hírével. Vigyék magukkal csuszó-mászó hiveiket, eddig hűséges szerszámaikat, a régi rendszer egész szertárát. Sok szerencsét kívánunk vállalkozásukhoz. Sikerük is lesz, mert senki sem fogja ott megzavarni mesterkedésüket. Csak egy baja lesz az új alapításnak. Nagy baj. Olyan baj, amely halomra döntheti az egész Murányi-Konzum tervét. Az urak mindent

kocsi, még pedig az amerikai baptisták tulajdona s az a hivatása, hogy messze vidékre is elvigye az Isten igéit, ahol még nincsen kőből vagy fából épült Istenháza. A templom olyan, mint egy kis ülésterem, van benne harmónium, oltár, sekrestye. Elviszik Amerikának legtávolabb zugába, kitolják egy mellékvágányra és ott megtartják az istentiszteletet. Azután mennek tovább, egy vasárnap néha 6—8 helyre. Egy kis statisztikai kimutatást is láttam e «gördülő templom» rekordjairól, de bizony ezeket nem jegyeztem le. Csak azt tudom, hogy egyelőre hat ilyen kocsi teljesít vallásos funkciókat az Egyesült-Államok területén.

*

A közuti közlekedés se különb. A kiállítás területén például a két egymással ellenkező irányban haladó közuti vasut sinei oly közel fekszenek, hogy ha valaki kikönyököl, a szembe jövő vonat okvellenül szétzuzza a karját. Szemtanuja voltam ily jelenetnek, a publikum meg se ijedt nagyon, hozzá van szokva az efélékhez. És az illető gentleman, mielőtt elájult, két szomszédját kérte meg, hogy legyenek tanui kártérítési pörénél. Mert az kétségtelen, hogy a társaság fizetni fog, mint a köles.

(Vége.)

kapnak majd vállalkozásukhoz: Kiss Jánosokat, Öhlhoffereket, Prehoffereket fölös számmal, csak egyet nem kapnak: — elegendő számú *balekot*, akiknek a bevásárlásából kitelnék a kapitalisták 6%-ja. Hat százalékon alul pedig nem adja a Murányi-Konzum.

A magyarországi szociáldemokrata-párt e hó 23., 24. és 25-én tartotta országos kongresszusát Budapesten. A kongresszuson résztvett Budapestről 84 szervezet 161 küldöttel, vidékről 75 községből 104 szervezet 135 küldöttel, összesen tehát 296 küldött, azonkívül a párt vezetősége és a szaklapok szerkesztői. A pártvezetőségnek a kongresszus elé terjesztett jelentése a szociáldemokrata munkásmozgalom erős és különösen belterjes fejlődéséről tett tanúságot. Két adatcsoport világítja meg legjobban a párt tevékenységét.

A párt örvendtes haladását mutatja a *pénztári jelentés* is. A párt összes bevétele a múlt évben 137,001 koronára rugtak. A lefolyt évben az összbevétel 198,028 korona. A pártlapok bevétele 67,000 koronáról 119,000 koronára emelkedett. A könyvkereskedés bevétele 36,000 koronáról 42,000-re, az agitáció bevétele 28,000 koronáról 32,000 koronára. A kiadások természetesen szintén emelkedtek. Különösen a titkárság kiadásai növekedtek. Múlt évi kiadás 35,000 korona, a lefolyt évben a kiadások összege 44,000 korona. Az agitáció 12,000 korona deficitjéből 6000 korona a szerb és román lap fenntartására és 5000 korona a segélyekre esik.

Ezek tehát elég szép számok. El lehet már ma mondani, hogy a legszegényebbek pártja anyagilag nagyobb számokkal dolgozik, mint akármelyik polgári párt. De ezt a pénztári jelentést kiegészíti, ugyyszólván megmagyarázza egy másik kimutatás, amely arról számol be, hogy milyen *áldozatokat* követelt az elmúlt esztendőben a munkásság osztályharca.

«A büntetések sorozata — így szól a pártvezetőség jelentése — hiányos. Vidéki elvtársak nem jelentenek be minden büntetést a pártvezetőségben és így nincs módunkban teljes kimutatást adni. A pénzbüntetések összege: 18,519 korona. Az államfogházbüntetések összege: 5 év, 8 hó és 28 nap, a fogházbüntetések összege: 7 év, 4 hó és 21 nap, a börtönbüntetések összege: 12 év és 6 hó, a fegyházbüntetések összege: 16 év és 1 hó. Az összes büntetések összege: 41 év, 8 hó és 19 nap. Ezenkívül az elvtársak százait kiutasították és kitoloncolták a vidéki rendőrkapitányok és szolgabírák.»

Amely pártban ilyen áldozatkészség található, az olyan óriási erkölcsi tőkével rendelkezik, amely egymaga biztosítja számára a diadalt.

A kongresszus tárgyalásai élénkek, mozgalmassak voltak. Egyik erőssége a pártnak, hogy a leghevesebb bírálatot is a nagy nyilvánosság előtt viselheti és nincs oka elzárkózni és leplezgetni. Belső ügyek, szervezkedési kérdések és a párttaktika irányának a megszabása után az általános titkos választói jog kérdésében tárgyaltak és kimondta a kongresszus, hogy ha a munkásságnak az általános, egyenlő közvetlen és titkos választói jog érdekében évtizedek óta kifejtett agitációja a mai alapon célra nem vezetne, a legmesszebbmenő áldozatokat követelő harctól sem riad vissza és ha a többségre jutott ellenzék ezen követelését cserbenhagyná, kijelenti, hogy amennyiben a megvalósítandó választási reform oly kevéssé lesz kielégítő, mint az a szárnyra kelt hírek-ből következtethető: a nép jogainak megszerzéseért, a nép alkotmányáért készek az összes szervezett szakmák munkásaival együtt az általános sztrájk fegyveréhez nyulni.

Komoly ez a határozat és számolni kell vele minden oldalon. Végül a párt vezetőségét választották meg.

Két szív egy érzés, két lélek, egy gondolat. Eddig rejtély volt, hogy Turcsányi és Breuer miért indították meg a lapjukat.

Sokan azt hiszik azért, hogy a fölfüggesztés idejére maguknak existenciát teremtsenek. Mások idegen kéz munkáját látták benne, idegen elemek kísérletét a vasutasok megnyergelésére. Voltak olyanok is, akik bizonyos fízseletreméltó indító okát keresték a két kiérdemült vezér vállalkozásának és azt hiszik, hogy ezzel a lappal az elvesztett híveket s a füstbe ment bizalmat akarják újra visszaszerezni az ambiciózus kolompósok.

Most azután lehullott a lepel erről a rejtélyről. Most azután megtudjuk, hogy mi a «Vasutasok Lapja» tulajdonképpen és mi a hivatása annak a mozgalomnak, amelyet a zsirondisták indítani — akarnak.

Megjelent a zsirondista vasutas lapnak utolsó számában egy vásári reklám a «Független Magyarország» mellett. Ugy agyba-főbe dicséri ez a reklám azt a sötét multu lapot, mintha rendes fizetést huzna attól a laptól minden zsirondista, nemcsak egy-kettő. No de ez gusztus dolga és a gusztus tekintetében vitatkozni nem lehet. Az érdeke azonban most jön. A Független Magyarország a Vasutasok Lapját elmondja minden jónak és szépnek és e közben kikotyogja, hogy a Vasutasok Lapja nem egyéb, mint a F. M. *kiegészítője* és Rónai Mórnak, a F. M. kiadójának «nagyrabecsült fegyvertársa».

Ime tehát kiderült a titok és mi gratulálunk a dicső fegyvertársaknak De a felvilágosodott vasutasok nem kérnek a nagyrabecsült fegyvertársból...

KÜLFÖLD.

Az olasz vasutas-sztrájk vége. Az olasz vasutak államosításával, amely *anyagi tekintetben* föltétlenül tekintélyes javulását jelenti olasz kartársaink helyzetének, egy jogfosztó rendszabályt akart megvalósítani az olasz kormány. A kamarához benyújtott javaslatában *Giolitti* miniszterelnök annak idején kemény büntetést szabott ki az esetleg sztrájkoló vasuti alkalmazottakra, de *választott bíróságot* is vett tervbe, amelynek egy részét a vasuti alkalmazottak szabadon választanák. Ez a javaslat az «obstrukcióba» kergette a vasutasokat, mely *Giolitti*t megbuktatta. Utódja, *Fortis* miniszterelnök a javaslatból a szigorú büntető határozatokat kihagyta és csak azt hagyta meg benne, hogy a vasutas állami alkalmazottnak tekintendő. Ezzel a többi állami alkalmazottal egyenlő elbánás alá kerülne a sztrájk esetén: büntetésük pénzbírság, legsúlyosabb esetben a szolgálatból való elbocsátás volna. Tehát ebben a tekintetben az új javaslatba enyhített *Fortis*. De kihagyta belőle a választott bíróságra vonatkozó intézkedést is, ami pedig némileg ellensúlyozta volna a sztrájk szabadság megszorítását.

Az új javaslat megszorítása után a szervezett olasz vasutasok központi bizottsága fölkereste *Fortis* miniszterelnököt és fölkererte a javaslat módosítására és a választott bíróságról szóló rendelkezés visszaállítására. Sikertelenül. Erre — mint ismeretes — sztrájkba léptek olasz kartársaink. A harc a legfényesebb példáját szolgáltatta a szolidaritásnak és áldozatkészségnek, mindazonáltal nem volt képes megakadályozni, hogy a vasuti javaslatot úgy a képviselőházban, mint a szenátusban keresztülhajtották és *elfogadták*.

Igy azután, *hat napi* sztrájk után, nem maradt egyéb teendője a központi bizottságnak, hogy vegyék fel kartársaink ismét a szolgálatot, ami e hó 22-én teljes mértékben megtörtént. *Fortis* miniszterelnök megkönnyitette a sztrájk befejezését, amennyiben biztosította a sztrájkbizottságot, hogy a sztrájkból kifolyólag *senkit sem rendszabályoznak*, továbbá hogy vissza állítják a vasuti javaslatból kihagyott *választott bírósági* intézkedést. Így azután — legalább egyelőre — vége szakadt a harcnak.

A sztrájk folyamán sok becses tanulságra tehettek szert olasz kartársaink. Kitént mindekelőt, hogy az összes polgári pártok cserben hagyták a vasutasokat és a parlamentben a leghevesebben támadták őket. Egymásután szólaltak fel nemcsak a kormánypárt tagjai, hanem azok a pártok is, amelyek eddigelé vasutas-barátságot színeltek és politikai kordélyuk elé szerették volna fogni a vasutasokat. Leggyűlöletesebb hangon épen a radikálisok és köztársaságiak támadták hátba a harcoló vasutasokat, pedig ez a két párt eddig mindent megtett, hogy fölbérelt emberei révén táborába hódítsa a vasutasokat. Egyedül a szociáldemokrata párt képviselői küzdöttek őszintén és becsületesen a vasutasok érdekeiért, de a tulerővel szemben tehetetlenek voltak.

A másik értékes tanulság az a tapasztalat, hogy a *magasabb* vasuti tisztviselők kivonták magukat a harc alól, sőt egy részük egyenesen beállt sztrájkfőnöknek. A harmadik tanulság az, hogy mesterségesen nem lehet megteremteni a kellő hangulatot, amely egy nagy harc megindításához és keresztül viteléhez szükséges. Ezeket a tapasztalatokat a jövő küzdelmeiben bizonyára értékesíteni tudják majd olasz kartársaink, a mikre szükség is lesz, mert a vasutasok mozgási szabadsága dolgában még aligha mondták ki az utolsó szót.

A sajtószabadság s a Máv.

A nagyhét, a feltámadás hete, a vasutasok erkölcsi feltámadásával köszöntött be. A testületi szellem fényes győzelme, a jogok fejlődésének mezején mértföldmutatót tűzött le s a jövő haladásnak irányát kijelölte. Csak előre, de sose hátra!

A testület összetartása, szervezett akaratának ereje összetörte sok ezer alkalmazott kezén évtizedek óta megrozsdásodott bilincsek egyikét. Ez a hivatalos hatalommal, a Máv. mindenható urinak rendszerével igazgatott Konzum volt.

Van azonban még elég ilyen rozsdás bilincs, mely siri börtönök dohos levegőjére emlékeztető rémes csörgésével a füleken át a szívbe hat s az emberi jogok lábaltapossága szülte felháborodás erejével kergeti a vért arcunkba.

Kevés még a mementó (emlékeztető)! A süket fül nem veszi be a puska ropogásának hangját. Oda az ágyu dörgése kell, hogy hatást tegyen az évtizedes korrupciónál beiszaposodott halló szervekre s elérzékeltetett idegekre.

Az általános erkölcsi ébredés tisztító szelölője még nem hat be a bagoly odújába. Ezeknek az uraknak a körében még mindég sötét éjszaka van s a bagoly huhogásától nem hallják meg a kakas ébresztő szavát.

S ha a nagy rázkódtatástól, mely körülöttük végbement, néha egy-egy percre mégis föllocudnak, az ébredés félmámorában eszeveszett dühvel toporzékolnak maguk körül s vad kanibalizmussal rombolnak s gázolnak mindenben, amit véres küzdelmek megszen- teltek. Itt a buta vakság egy újabb kitörése: *Szemere Lipót kartárs felfüggesztése*. S ugyan mi cimen?

Mert teljesen *magánügyben*, magánügyének jogos bírálatában a sajtó nyilvánosságához

fordulva élt azzal az elirtathatatlan jogával, mely a jogállam minden polgárát, az állam törvényeinek erejénél fogva megilleti.

Egy szövetkezetnek ügykezelését bírálta nyilvánosan a sajtóban. Ehhez, mint a szövetkezetnek tagja, joga volt. A *szövetkezet nem a Máv. szerves része*, hanem az államvasutak alkalmazottai, mint magánemberek, mint állampolgárok által saját filléreikből fenntartott jóléti intézmény s így ezen intézmény nyilvános bírálata még a felsőbbbséggel szemben gyakorolt bírálat fegyelemsértés tényálladékat sem állapítja meg, a felsőbbbség tekintélyének megsértését sem involválja.

De hát kísértük meg először a logika világával belepillantani a hirhedt 27. §. titkaiba, melyre való hivatkozással a felfüggesztés megtörtént.

A szolgálati rendtartás 27. §-a szószerint így hangzik:

«27. §. Szolgálati titoktartás. Az alkalmazottak a pályaintézet szolgálati ügyeire nézve titoktartásra köteleztetnek, a szolgálati ügyeknek oly személyekkel való közlése, kik arra hivatva nincsenek, tilos.

A sajtóval való összeköttetés az elnökigazgató engedélye és felhatalmazása nélkül súlyos szolgálati vétséget képez, mely esetleg a legszigorubb büntetéssel torolttatik meg.»

Minden kodifikált jogi munkánál, legyen az törvény vagy szabályzat, rendtartás vagy bármilyen jogviszonyokat szabályozó §-ok gyűjteménye, annak címe, ha illet egyáltalán alkalmaznak a gyűjtemény egyes részei fölé, az röviden és kimerítő jellegzetességgel kétségtelenül annak tartalmát tünteti föl. Más tartalmat abba belemagyarázni csak a legkezdetelegesebb jogi felfogásnak is hányára mutat. A 27. §. címe «Szolgálati titoktartás.» Az első bekezdés tisztán és világosan a *szolgálati ügyek* titkontartásáról szól. Ehhez kétség nem fér. A második bekezdés, mely a sajtóval való érintkezés tilalmát foglalja magában, már a címmel fogva is, mely alá az első bekezdéssel együvé soroztatott, logikai folyománként a sajtóval csakis oly irányban való érintkezést érthet, mely *hivatalos titoknak* a sajtóval való közlését érinti s támaszkodik a büntető törvény 479. §-ára. Mert ha a sajtóval való érintkezés tilalma nem pusztán a hivatalos titkok s egyéb hivatalos ügyek közlésének korlátozását célozta volna, akkor bizonyára külön fejezet alá sorozták volna, s *bővebben körvonalazták volna az érintkezés határait*. Mert arról, aki a második bekezdést megfogalmazta, annyi járatlanságot a legegyszerűbb s legismertebb köztörvényekben, annyi hülyeséget föltételezni már csak mégsem lehet, hogy egy költeménynek, elbeszélésnek vagy szaktudományi értekezésnek közzétételét akarta volna megakadályozni, s egy eposz vagy érdekes vadászkirándulás leírását, vagy akár csak egy apróhirdetést, amelyben a saját neve alatt cselédet keres, az elnökigazgató cenzurájától függővé tenni. Hogy e felfogásunk helyes, bizonyítja a Klub lapjában megjelent szakcikk tömege, melyekre engedélyt az elnökigazgatótól bizonyára nem kérnek, mert különben akárhánynem látott volna nyomdafesték útján napvilágot. De támogatja ezen felfogásunkat *Dániel* Ernő volt miniszternek a sajtóval való érintkezés tárgyában a Máv. igazgatóságához intézett bizalmas rendelete is, melyben hivatkozva arra, hogy a tilalomnak nem lehetvén célja a szakirodalom fejlődésének meggátolása, az engedély kikérését csak arra az esetre szorítja, ha t. i. szigoruan hivatalos s közzé nem tett adatok közlése céloztatik. Ezt a rendeletet a Máv. urai megkapták egy olyan minisztertől, kinek a közjogi tudás nem a legerősebb oldala, de ugylátszik mégis volt sejtelve arról, hogy van a magyar törvények terjedelmes gyűjteményében egy régi, de máig is fennálló törvényünk: az *ugynevezett sajtószabadságról*.

S ha mindez nem volna elég, van még

egy kézzel fogható érvelés annak bizonyására, hogy a sajtóval való érintkezés tilalma csakis a hivatalos titkok és hivatalos ügyek közlésére vonatkozhatik.

Nagyon csekély jogi felfogást várunk s csak egy kis józan gondolkozást kérünk.

Minden magánjogi megállapodásnak alapja modern jogállamban az állami jogforrás. Minden jognak kutforrása az állam törvénye. Az egyes polgárok joga, vonatkozzék az a polgár személyére mint egyedre, avagy szabályozza az az egyes polgároknak egymásközi személyes vagy vagyoni jogviszonyait, ismétljük, kell hogy kutforrását találja a jogállam törvényeiben, jogszolgáltatásában. Az egyes polgárok joga, jogviszonya csak annyiban érvényesülhet a jogi társadalom összességének érdekköre ellenében, amennyiben a jogállam szentesített vagy jogérvényesen elfogadott törvényeire támaszkodik. Viszont nem tarthat igényt érvényesülésre akkor, ha hatalmát, erejét nem az állam törvényeiből meríti, nem abból táplálkozik. Annál kevésbbé, ha azzal homlok-egyenest ellenkezik. Magánjogi szerződés joghatálylyal nem bírhat, ha az az ország, mint jogállam tételes törvényeivel expressis verbis ellentétben áll. Ez, azt hisszük, oly alapigazság, melyet minden józanul gondolkodó polgár elismerni kénytelen, akár Máv. jogász legyen is. Mert ha magánjogi szerződések egyezség útján az országos törvényekkel ellenkező határozatokat jogérvényesen stipulálhatnának: akkor mi jögon ítélné el a bíró a 25, 30 százalékos szedő uzsorást, holott a magas uzsorakamat magánjogi megállapodást képezett.

A sajtószabadságról szóló 1848. évi I. t.-c. a cenzura egyidejű eltörlésével megteremtí a gondolat szabadságának sajtó útján való korlátlan megnyilatkozását. Megállapítja egyúttal a határokat, melyek közt e szabadság mozoghat, hogy szabadsággá ne fajuljon.

Szentesített törvény ez, az ország minden polgárára kiterjedő hatálylyal. Kivételt senkire nézve nem tesz. A szolgálati rendtartás két szerződő fél közötti magánjogi megállapodások szerződészerű jelleggel felruházott miniszteri rendelet. S mint ilyen, állhat-e ellentétben az országos fennálló törvénnyel?

Akadhatott-e magyar miniszter, aki akár tudatlanságból, akár zsarnoki önkénnytől elvakítottva a «szabad» Magyarországon, a «jogállamban» országos törvénnyel, mely az 1848-iki szabadságharc egyik leghatalmasabb vívmánya, szembe helyezkedni merész-kedett volna nyíltan? Nem hisszük: nem hihetjük. Az ország közvéleményének felzúduló haragja elsöpörte volna arról a helyről, melyet mint a törvények hivatott őre, bitorolt.

S há akad mégis hatóság, vagy szolgálati felsőbbbség, mely a 27. §. második bekezdésébe mást magyarázna bele, mint a hivatalos titoknak közlését a sajtóval, ugy ezt nem tekinthetjük egyébként, mint egy a kozákhethmani módon gyakorolt hatalom kifejtésében meghibbant agyvelejű s az emberi méltóságból teljesen kivetkőzött szolgálélek örült toporzékolását.

Ha a sajtóval való érintkezés tilalma nem csupán a hivatalos titkok közlésére vonatkozik, hanem általában a gondolat szabad kifejezésének korlátozását célozza a szolgálati függés kapcsán; akkor a sajtószabadságról szóló törvénnyel, mint az ország összes polgáira egyenlő mértékben érvényes bíró országos törvénnyel ellentétben áll s így *hatálytalan és semmis*. Mint nem védené meg a politikai bérnyilkost a büntető bíróság sujtó kezétől, ha a miniszternek eszébe jutna szerződést kötni politikai ellenfele láb alól való eltevésére.

Aki pedig az országos törvényeket lábbal taposva, az állampolgár személyes szabadságát vagy törvénybiztosította jogát megsérti vagy konfiskálja: annak, ha öntudatlanul teszi a bolondok házában, ha tudatosan cselekszik, a börtönben a helye. Y.

Figyelem, betegsegélyző-pénztári tagok!

A Budapest-balparti üzletvezetőséghez tartozó alkalmazottak és munkások részére május hó 2-án, kedden, a **Pali-féle kávéházban** Podmaniczky-u. 37. sz. alatt; az Északi főműhely és szertár munkásai részére 3-án, szerdán a **Legyes-csárdában**; az összes vasuti alkalmazottak részére május hó 5-én, pénteken, a **József-főherceg szálloda** termében

nyilvános felolvasás lesz.

NAPIREND:

A két első helyen: A szabad orvosválasztás. Előadó: **Dr. Bród Miksa**.

A harmadik helyen az előadó **Kiss Adolf**, az Ált. Munkásbetegsegélyző-pénztár titkára lesz, aki a leghivatottabb beszélni a felolvasás tárgyáról: Törekvések a betegsegélyezés terén.

A felolvasás mindenütt 6 óra után veszi kezdetét.

A szervező-bizottság.

Az építőmunkások kizáratása.

A magyarországi összes szakmák közel a szervezkedés és összetartás tekintetében a legelső helyen az építőmunkások állanak. Sikertült a főváros és a vidék építőmunkásainak a legnagyobb részét erős szervezetben egyesíteni és hosszú, áldozatokkal teljes harcok után a régi, nyomoruságos munkaviszonyaikon jelentékenyen javítani. A kizsákmányolás szabadságának korlátozása azonban nem igen tetszik a gögös, kapzsi építőmestereknek, akiknek nagyobb része vagyont szerzett a munkásainak a zsirjából. Összeesküdtek hát és az egész országra kiterjedő szövetkezetet alakítottak abból a célból, hogy munkásaikat egy napon mind kizárják a munkából s addig ne fogadják ismét munkába, amíg az éhség arra nem kényszeríti a munkásokat, hogy kegyelemre megadják magukat a zsaroló építő vállalkozóknak.

Ezt a tervüket a közvélemény előtt ugy igyekeztek igazolni és jogosnak feltüntetni, hogy valóságos rémmeséket terjesztettek a szervezett építőmunkások erőszakoskodásáról és tulköveteléseiről. A közvélemény azonban nem ült föl a zsaroló tőkéseknek és az érdekelt munkásoknak nem esett nehezükre a kellő értékére leszállítani az építőmesterek rágalmaikat. Így azután csak néhány megfizetett lap tett ugy, mintha hinne az építőmestereknek, a sajtó legnagyobb része azonban nyíltan megírta, hogy az építőmesterek terve nem egyéb, mint ocsmány zsarolási kísérlet, szorgalmas munkásaikon. Világosan kitűnik ez az építőmunkásoknak mult szombatón kiragasztott nyilatkozataiból is, amelyben a vállalkozók eljárását így bírálják:

Azt mondják a munkaadó urak, hogy tulkövetelők vagyunk. Hát tulkövetelés az, midőn mi — kik a legjobb esetben sem dolgozunk 200 napot — 46 fillért kövételünk óránként? Hisz ez még így is számítva csak 920 korona, ezzel az évi keresettel, a jelenlegi drágaság mellett, családos embernek megélni nagyon nehéz. Igen, ők a háziurakkal együtt fölemelték a lakbéreket 20—30 százalékkal és ugyanakkor munkásaiknak 4—6 százalékos bérjavítást tulkövetelésnek minősítik. Az építkezési árakat, hivatkozva a munkásoknak magas munkabérére, 20—30 százalékkal felemelték, a munkásoknak pedig 42 fillér óradíjat ajánlottak fel, így a mult évben megadott filléreket is leszállították. A munkaadók az építőknek magas munkabérekéről hazudnak, a munkásoknak pedig azt hazudozzák, hogy olcsón váltak, a közvéleményt szinte hazug rágalmakkal igyekeznek megtéveszteni.

A közvélemény elitélő állásfoglalása azonban nem tartotta vissza az építőmestereket kapzsi tervük végrehajtásától. Az irodai személyzet, pallérok és inasok kivételével, a mesterek szombatán az összes építkezéseknél alkalmazott munkásokat elbocsátották. Eddig 4060 közművessegédnek adták át a munkakönyvet és körülbelül 7000 napszámot tudomására adták, hogy jövő héttől kezdve már nem dolgoznak. Így tehát több mint 11,000 embert érint az építő-vállalkozók krimsauja.

A vidéki városok építőmesterei — Kassa kivételével, ahol szintén megtörtént az építőmunkások kizárása — nem igen akarnak csatlakozni s így a kizárás csak Budapestre terjed ki. Még itt se teljes s néhány száz ember dolgozik. Különösen a kisebb mesterek közül tagadják meg többen a hozzájárulásukat, mert a kizárás nemcsak a munkások ellen irányul, hanem ő ellenük is. A munkások igyekezete a kizárás alatt oda irányul, hogy a munkások részét másutt helyezték el. Így tehát mindazok a munkások, akik a vidéken laknak s csak a nyári munkaidény idejére jönnek a fővárosba, most visszamennek lakóhelyükre, ahol sokkal könnyebben várhatják be a harc végét; egy részük külföldre megy, sokan pedig vidékre oly városokba, amelyekben a mesterek nem vállalnak szolidaritást a budapesti építőmesterekkel. Ezt annál könnyebben megtehetik, mert a 22,000 tagot számláló építőmunkás-szövetségnek ma már 150 fiókja van az ország minden részében. Természetesen érintkezésbe léptek a munkások az összes külföldi szervezetekkel is, amelyek nagyobb anyagi segítségben fogják a kizárt munkásokat részesíteni, mert az ő érdekük is, hogy Magyarországon a béreket ne nyomhassák le a munkaadók s a magyar közművesek ne menjenek a külföldre olcsó bérért dolgozni. Itt szembevetendő az előnye annak az agyonkárhóztatott *nemzetköziségnek*.

Erélyesen fogják támogatni a harcban álló építőmunkásokat a többi szervezett magyarországi munkások is. A néhány nap előtt megtartott országos szociáldemokrata kongresszus el is határozta, hogy minden szervezett munkás heti husz fillérrel tartozik segítségül a kizárt építőmunkásokat. Legerősebb támaszuk azonban az a kitartás és áldozatkészség lesz, amelyet oly sok küzdelemben tanúsítottak már és amely eddig győzelemről-győzelemre vitte őket.

Tarlózás.

— A Konzum közgyűlése után. —

A szervezett vasutasoknak a Konzum közgyűlésén kivívott fényes győzelmét érdekes és tanulságos módon beszélik meg a lapok. A napilapok nagyjából része a meleg rokonszeny hangján emlékezik meg róla és figyelemztetést lát benne, amelylyel a vasutasok öntudatra ébredése a régi romlott rendszert döngeti. Az ugynevezett «Vasutas Lapok» az álláspontjuknak megfelelő magyarázattal kísérik, a mindenképpen nagyjelentőségű eseményt. Keleti Ö. Lajos nyomtatott papirosa természetesen ezuttal is minden ürülék vezető csatornája. A vasutasok érdekeinek minden ellensége ebben a nyomorult sajtótermékben szálal meg.

Egy Varga Tamás nevű kapus (ki ő és merre van hazája) a kinevezettek sérelméről csacsog benne és azt az óhaját fejezi ki, hogy az összes kinevezettek fogjanak össze a munkások ellen és «mentsék meg» a Konzum intézményét. Olyan hülye mindaz, amit ez az állítólagos kapus elbőfent, hogy igazán nem érdemes a cáfolatára akár egy szót is vesztegetni. Azután arról az óvásról számol be ez a lapocska, amelyet Erdős Dezső (balparti ü. v.) szándékozik beadni. Ez a fiatal ur úgy látszik Keleti Lajosnál kért tanácsot, mert ez abban a helyzetben van, hogy az óvás indokait 5 pontban felsorolja.

Ezuttal fölőssze részletesen foglalkozunk Erdős ur stréberkedésével, nem is hiszszük, hogy az óvást tényleg beadná, mert ha a vizsgálat valakit kompromitálna, az egyes egyedül csak a régi vezetőség volna. Már azért sem hiszszük, hogy tényleg beadná ezt az óvást, mert az esetre, ha Murányiéknek tényleg sikerülne mesterkedésükkel a közgyűlés megsemmisítését elérni, akkor mit értek volna el? Azt, hogy az egész régi igazgatóságnak uti laput kötne a talpa alá az új közgyűlés és az egész igazgatóságot még nagyobb többséggel a szervezett vasutasokból választaná meg. Ezt pedig Murányiék aligha akarhatják. Majd a közgyűlés lefolyásáról az igazgatóság zsoldárja a maga megszokott módszerén: hazugsággal, ferdtéssel és bután.

Jellemző tényképpen konstatáljuk, hogy a zsirondistákról és azoknak a közgyűlésen tanúsított viselkedéséről nagy szeretettel és az elismerés hangján beszél Keleti. Találkoztak tehát, összeülkezhetnek. Gratulálunk nekik.

Igen mulatságos az a mód, ahogy a zsirondisták közlönye, a Vasutasok Lapja a Konzum közgyűléséről beszámol. Ezek a jó emberek úgy adják a bankot, mintha tudja isten milyen nagy tömeget képviselnének. Amikor azonban alkalom nyílik az erejük bemutatására, meglapulnak. A múlt évi közgyűlésen még sikerült nekik a munkások segítségével négy emberüket behozni az igazgatóságba. Az idén pedig az a gyalázat esett meg velük, hogy önállóan nem is léphettek már a választási küzdelemben, hanem a hivatalos listán szerepeltek, mint dr. Kiss János csatlósai. A Konzum közgyűlése mutatta meg valójában, hogy csak egy féltucat emberkéből áll a zsirondisták egész «had-serege». Viszont azt is megmutatta, hogy az öntudatos vasutasok óriási száma a szervezett vasutasok táborában található. Természetes, hogy ez az eredmény nyomott hangulatot teremtett a boldogtalan zsirondistáknál és ez talál kifejezést a beszámolójukban is.

De az a mód, ahogy beszámol, jellemző a zsirondisták természeténél, rokonszen-vükre és ellenszenvükre egyaránt. Kijelentik, hogy ők «félreálltak a harcból», mert «nem csatlakozhatott egyik párthoz sem». Hogy miért nem vette föl maga a küzdelmet, azt nagy bölcsen elhallgatja. Azután epésen ismerteti a szervezett vasutasok akcióját, gunyosan és gyűlölettel igyekszik lekicsinyíteni Margulit kartársunk bátor fölszó-lásait, ellenben részletesen és látható rokonszenyvel foglalkozik Márkóssy Béla cáfolataival. A választás eredményét közölve, óvakodik a számarányokat közzétenni, nehogy jámbor olvasói megtudják, milyen hatalmas az a tábor, amelyről lapjukban annak idején úgy emlékeztek meg, mint a «békáról, amely fölfujja magát.»

Csekélység, de szinte önkénytelenül elárulja, hogy melyik párthoz áll közelebb a zsirondista-csapat, az a körülmény, hogy előbb közlik a bukottak névsorát és csak azután a győztesek listáját. A bukottak nyilván közelebb állanak a szívükhöz, mint a győztesek.

A hozott határozatok közül a visszatérítésre vonatkozólag épügy hadakozik, mint Keleti Lajosék. Iszonyatosan nekigyürkőzik, hogy bebizonyítsa, hogy milyen kevésbé indokolt ez a reform ezidőszert. Pedig hát ők maguk már a múlt évben követelték a nyereségrészesedést. De azóta egyéb ideál-jaik mellett — úgy látszik — ezt is cserben hagyták.

Hogy teljesen világos legyen mindenki előtt, milyen kudarcát jelenti a Konzum közgyűlése nemcsak a hivatalos pártnak, de a zsirondisták kisedcsapatának is, egyet-mást kiásunk a múlt eseményeiből.

A Vasutasok Lapja egyik régi számában föl hívja olvasóit, hogy a Konzum közgyűlésére szóló igazolványokat küldjék be a szerkesztőségébe. Akkor tehát még nem akartak félre állni. De aminthogy minden valószínűség szerint nagyon kevés igazol-

ványt küldhettek be a zsirondista-közlöny szerkesztőségébe, ezért állottak félre.

De nem pártatlanul és mint tárgyilagos szemlélői a heves harcnak, hanem mint csatlósai a hivatalos pártnak. Nem fogjuk elfelejteni, hogy a döntő küzdelem küszöbén a zsirondisták látható feje, *Turcsányi Pál* alattomos módon hátra támadta szervezett vasutasokat, irván április 16-án, a *közgyűlés napján* a következőket a F. M.-ban a vasutas-szervezetről:

A tegnapi cikkirónak (Margulitnak), úgy látszik az fáj, hogy Sarlay és én néhány szavazat birtokában vagyunk és hiven az ő munkáspártjának eddigi egész taktikájához, terrorizálni szándékozik minket. Hát ez neki sikerülni nem fog, ha még oly *nagy szájjal* és még oly *gyanusítólag* is fog ránkett tárgyalni.

Ami az én szerény személyemet illeti, azon az uton fogok haladni az idén is, amelyet lelkiismeretem szerint jónak látok és amelyre tavaly a reformpárt fölállításával ráléptem. A cikkirő egész nyugodt lehet. *Nem fogom támogatni az új reformpártot*, mely semmi tekintetben sem nevezhető reformpártnak, annál kevésbbé munkáspártnak, hanem egyszerűen a nemzetközi szocialismus előőrseinek, mely a vasutasok nagy tesztületébe alattomos módon, a szövete- zet megreformálásának tele szájjal hirdetett frázisaival akar befurakodni, hogy csápjait az eddig hazafias vasutas tömegre kiterjeszthesse. Erre a munkára én segítő társul kapható nem vagyok és nem is leszek...

Ezt írta közvetlenül a mérkőzés előtt *Turcsányi Pál* és a közgyűlésen tényleg a *néhány zsirondista egytől-egyig a h.vatalos pártra szavazott le*.

A közgyűlés tehát nemcsak a hivatalos párt bukását jelenti, de jelenti a zsirondisták szédelgésének az összeomlását is, a Turcsányi-Breier-cégnek és a «csöndes cégtársak»nak a csődjét.

Most már nyíltan haladhatnak azon az uton, amelyet előttük *Keleti Ö.* — r Lajos tett meg!

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova minden-nemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra	frt —.40 (K —.80)
Negyedévre	frt 1.20 (K 2.40)
Félévre	frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

LEVELEZÉS.

Érsek-Ujvár. (Gyűlési tudósítás.) E hó 18-án a *Iványi-féle* vendéglőben nagy nyilvános gyűlés volt, amelyen az érsekújvári munkásság teljes számban résztvett. Képvisele volt azonkívül a szolga, altiszti és hivatalnoki kar is.

Az egybehívók nevében *Simonetz* Ferenc munkástárs üdvözölte a megjelenteket és ajánlatára elnöknek *Oprisán* Zsigmond, jegyzőnek *Antal* Ferenc munkástársak lettek megválasztva.

Napirend volt:

1. Milyen a nyugbér és betegsegélyző-pénztár és milyennek kellene lennie.

2. Mit akarnak a vasuti munkások?

Előadó *Farkas* munkástársunk volt Budapestről. A nyugbérpénztár-alapszabály sérelmes pontjait tárgyalva, rámutatott arra, hogy

ha ezt a „jóléti“ intézményt egyáltalában elfogadni kellett, annak csak a gyenge szerveztünk volt az oka. Ha az elmúlt évben már elég erősek lettünk volna, odavághattuk volna annak az arcába, aki azzal bennünket boldogítani akart. A nyugbérpénztári tagok valóságban rabszolgákká lettek, mert Damokles kardjaként csüng állandóan fejük fölött a «büntetésből» való elbocsátás, mert ez esetben elvesztik a tagok a befizetett járulékaikat. Már pedig mit jelent a vasuton a «büntetésből való elbocsátás,» azt mindenki tudja. Pl. X. főfelügyelőnek van egy szobalánya, kire már ráunt. Hogy tudhasson rajta, fog neki egy Jánost, ki hajlandó a leányt feleségül venni, ha a nagyságos ur a Jánosnak munkát szerez. A főfelügyelő ur ad egy pár sort valamely műhelyfőnökhöz és akarva, nem akarva, a műhelyfőnök *kell*, hogy helyet csináljon. A létszám megvan, de miután a műhelyfőnök carrierja a főfelügyelőtől függ, úgy segít a bajon, hogy a legcsekélyebb okot felhasználja ürügynek, hogy egyik-másik munkáson tudadjon, azaz «büntetés» címén elbocsátja. Beszél Farkas munkástársunk a betegpénztár közgyűléséről is és kéri a jelenlevőket, ne hagyják jogaikat elsikkasztani. Küldjenek fel a közgyűlésre olyan küldötteket, akik férfiak módjára fognak sikra szállni a munkásság igazáért. Végül a szervezkedés és összetartás szükségességét fejtegette. A hangulatból ítélve hisszük, hogy azon alkalmazottak, akik mozgalmunktól ezideig távol voltak, szintén belátták, hogy csak egyesült erővel leszünk képesek helyzetünkön javítani.

Debrecen. (A debreceni Máv. kovácsműhely hiénája). Van a debreceni kovácsműhelynek egy művezetője, név szerint Mártik József. Ez az ember arról híres először is, hogy a kinevezettek sztrájkjuk alkalmával nem tartott velük, a többi művezetők mind abbahagyták a szolgálatot, de ő, aki a debreceni atyauristennek a legjobb gyermeke és a munkásoknak a legdühösebb hajcsárja, nem sztrájkolt, sőt még 3 műhelyt is elvállalt vezetni, ezért a hűségért aztán meg is kapta az elégtételt, mert egyszerre 400 koronával léptették előre; azóta ő a kovácsműhelynek a réme. Másodszor, mint tudjuk, hogy minden műhelyben a művezető ajánlatára történnek javítások. Hát a debreceni kovácsműhelyben javítások voltak azok, amik 7 év alatt történtek? Mivel a segítőknek a legmagasabb alapbérük 2.60 K, de a felvételnél 2 K, sőt 1.60 K-ra is lettek felvéve. Százalék a legjobb esetben átlagos 60—70 fillér, de mit ér még ez is, az alacsony napi bérnél. Vannak segítők, akik 5—6 gyerekes családapák, a mai nehéz viszonyok között ugyan hogy élhetnek meg? Nem él ő, csak tengődik, mert amellet a baromi munka mellett, amit neki, hogy valamit keressen és családját fentarthassa, két tűzből éven át hajtani kell, hogy nyomorult életét fentarthassa. Bizonyíték rá a sok sörves munkás, ami talán egy műhelyben sem fordult elő oly nagy mértékben, mint a debreceni kovácsműhelyben 7 év alatt. Ennek oka az erőnek tulcsigázása, mivel az összes Máv. műhelyekben tán sehol sem dolgoznak oly alacsony ár mellett, mint a debreceni kovácsműhelyben. A verseny ezt megmutatja. És még az utóbbi időben voltak olyan munkák, ahol még ezt a rosszul díjazott munkaárát is redukálta, nehogy valaki 80-as százalékot keressen. Ebből kifolyólag a múlt hetekben az összes kovácsok tüntetőleg az osztályfőnök irodája elé mentek és kérték helyzetük javítását. Megindult a vizsgálat, a kihallgatások egész sora, az eredmény az lett, hogy még jobban levonták a munkáarakat.

És ha valamelyik önérzetes tüziember e végett felszólalt Mártik művezető urnál, akkor jött ő kidüllesztett szemmel, mint egy vérszomjas fenevad és elkezdte hortobágyi kondás pojtár módjára a káromkodást — drasztikus módon. A leghizelgőbbek ezekből a kutya ur isten meg magát, meg az isten lova meg magát, azt

fizetek érte, amit akarok. Aztán jön a boszszuállás. Rosszul fizetett munkákkal az örülésbe kergeti az embert, míg a jobban fizetett munkákat odaadja egynehány kegyencének, akik különböző okokból neki pártfogoltjai. Sőt már az is megtörtént, hogy egyforma munkát a kegyencnek jobban fizette, mint a másinak. Persze — mert amint mondja — azt fizetek érte, amit akarok. Mártik Ur! A művelődés korszakát éljük. Elmúlt már a rabszolga-korszak s nem lehet ám mai napság drótkorbácscsal verni a munkásokat. Hogy esett volna például önnek, mikor még munkás volt és az ön tüzésénél volt a legnagyobb cigarettázás és tereferé, hogy ha így bántak volna önrel, mit szólt volna? Ez uton figyelmeztetjük, hogy tanuljon egy kis emberséget. Tanuljon meg bánni a munkásokkal.

A műhelyfőnök urnak pedig ez uton adjuk tudomásul, s kérjük, vizsgálja meg a helyzetet, mennyiben felel meg a valóságnak. Tartson kihallgatást, de ne a művezető ur jelenlétében és kérdezze meg az összes kovácsokat, hogy állításunk igaz-e? Igazságos kihallgatást kérünk!

FIGYELMEZTETÉS!

A Vasutasok Lapja utolsó számában valami programfélélt tákolt össze és most leszavaztatja „olvasóit“, hogy ezen „programm“ alapján meg akarják-e alakítani a szövetséget. Óva in. jük a szervezett vasutasokat — kinevezetteket, ideigleneseket és munkásokat egyaránt, — hogy ennek a svindlinek ne üljenek föl. A Vasutasok szövetségének alapszabályai, amelyet egy nyilvános vasutas-nagygyűlés fogadott el, már hónapok előtt benyújtattak a kormányhoz jóváhagyás végett és minden más szövetség nem célozhat egyebet, mint a szervezet megbontását és az erőszak és elnyomatás uralmának a szemérmetlen támogatását.

Ne hagyják kartársaink magukat a zsirondistáktól megnyergelni!

Az országos szervező-bizottság.

INNEN-ONNAN.

✚ **Égő vonat.** A Szerencs állomásra délután 3 óra 15 perckor érkező személyvonat egyik II. osztályú kocsija kedden Takta-Harkány és Szerencs között a nyílt pályán kigyuladt és lobogó lánggal égett a többi kocsik között. A robogó vonaton senkiben sem volt annyi lélekjelenlét, hogy a vészfék meghúzása által a vonatot megállítsa. A pályatesten dolgozó munkások észrevevén a veszedelmet, megállították a vonatot s akkor óriási erőmegfeszítés árán sikerült a tüzet eloltani. Az utasokban kár nem esett.

✚ **A nemzetközi szakszervezeti mozgalom.** A napokban jelent meg a nemzetközi szakszervezeti titkárság első jelentése a szakszervezetekről. A jelentés írója: a szakszervezetek országos központjainak nemzetközi titkára, Legien Károly maga is elismeri, hogy a jelentés hiányos. Belgium, Svájc és Olaszország, bár csatlakoztak a nemzetközi titkársághoz, nem küldtek be jelentést országaik szakszervezeti mozgalmáról. Amerika szakszervezetei pedig még nem csatlakoztak a nemzetközi szövetséghez.

A nemzetközi titkárság kötelékébe 1903 december 31-én 2.718,668 férfi és nőmunkás tartozott. A bejelentett szervezett nőmunkások száma 73,903. A szervezett munkásoknak majdnem fele még nem

csatlakozott a nemzetközi titkársághoz. Így pl. Anglia 1.922,780 szakszervezetileg szervezett munkása közül csak 432,000 tartozik a titkárság kötelékébe. A bejelentett kilenc államban a szakszervezetileg szervezett munkások száma 3.604,463. A szakszervezetek óriási többsége minden államban a szociáldemokrata párt-hoz tartozik. Ahol lehetséges, ott a szakszervezetek résztvesznek a politikai mozgalomban is.

A szakszervezeti mozgalom Angliában példátlanul erős. Körülbelül 2.000,000 munkás tartozik jelenleg a szakszervezetekhez.

Franciaországban nincsenek nagy, egységes szakszervezetek. A munkások erősen ragaszkodnak helyi egyleteikhez és hallani sem akarnak a központosításról. Ezért a szervezetek a többi államok szervezeteivel összehasonlítva gyengék. A német, osztrák, dán, svéd és norvég szakszervezeti mozgalom az erőfejlődés útján van. A magyarországi szakszervezeti mozgalomról a jelentés 4 oldalon számol be. 1902 január 1-én 9999 tag volt a szakszervezetekben, 1902 december 31-én 15,270 tag, 1903 december 31-én 41,138 és 1904 június 31-én 52,410 tag.

Az ausztráliai szakszervezetek közül csak a Viktória államban szervezett 65,000 munkás csatlakozott a nemzetközi titkársághoz. Ausztráliában összesen 185,000 munkás tagja a szakszervezeteknek.

Az ausztráliai szakszervezetek a szociáldemokrata párthoz tartoznak. A párt most ad ki Sidneyben egy napilapot a szakszervezetek segélyével.

✚ **Veréb a toronyórán.** A németországi Kliek község lakossága egy szép napon kellemetlen újságra ébredt. A régi jó toronyóra, amely évtizedek óta — amennyire csak egy toronyórától telik — pontosan mutatta az időt, egyszerre csak megállott. Kutattak, töprengtek, találgattak, mi lehet az oka, míg végre a falu egyik bölcse öregje kísüttötte, hogy itt bizony nem marad egyéb hátra, mint felmenni a toronyba és megnézni mi a baj? A falu kovácsa mindjárt vállalkozott is e fontos feladatra, felment a toronyba és nyomban meg is állapította, hogy egy szép családi idyll akadályozza meg az órát kötelessége teljesítésében, egy fiatal, szerelmes verébpár veit ki ugyanis lakást a toronyórán és mivel a szerelmeseknek nagyon gyorsan mutatta az óra az időt, tehát egyszerűen megállították.

✚ **A Panama-csatorna** építésének előkészületei nagyban folynak. Az Egyesült-Államok megbízásából Wallace J. F. mérnök vette át a munkálatok vezetését, aki az általános viszonyokra vonatkozólag nemrég az alábbiakat jelentette:

A panamai földszorson keresztül húzódó hegylanc legmagasabb emelkedése mintegy 19 km.-re esik a Csendes-Oceántól és 56 km.-re az Atlanti-Oceán partjától. Az utóbbitól Gamboáig eredetileg völgy-mélyedés húzódott végig, amelyet idővel azonban az alluvium hordalékai töltöttek be s a Chagres folyását annyira összeszorították, hogy ez régi medrét odahagyva, új ágyat kereset magának. A felhalmozódott törmelék folytán régebbi rétegekre csak mély furások alkalmával bukkannak. Régebben egyes mérnökök a hordalék alatt furásaik közben itt-ott talált nagyobb rögöket már sziklatalajnak vélték s ebből is látható, hogy a talajalakulás pontos ismerete csak számos furás alapján nyerhető.

A csatorna kiépítése 12—15 évet fog igénybe venni, miközben a legtöbb munkát és a legnagyobb költséget a Calebra hegyvonulat letarolása és elhordása okozza. Az építés október hóban 3185 munkást foglalkoztatott.

Jelenleg több expedíció van utban a földszorson belseje felé, hogy pontos fölvételeket eszközöljön, mert amint az amerikaiak mondják, a francia adatok rendkívül megbízhatatlannak bizonyultak.

✚ **Sakál a bírák előtt.** Stalleból írják: Humoros jelenetekben gazdag tárgyalás játszódott le a minap egyik idevaló bíróság előtt, amely pörbe fogta Lioli gépészt, aki már évek óta nem fizetett adót kutyája után. A vádlott kijelentette, hogy ezután sem hajlandó fizetni, mert a szóban forgó állat nem is kutya, hanem sakál, amely fákra mászik s oly vad, hogy tulajdon gazdáját is akárhányszor megtámadja. Ha a bíróság ezt nem hiszi, tessék szakértőkkel megvizsgáltatni a sakált. A bíróság kíváncsi volt a veszedelmes állatra s ezért elrendelte, hogy a sakált láncon, két szájkosárral ellátva vezessék elő. Elképzelhető, milyen derűtlenség fogta el a bírakat a hallgatókkal együtt, amikor a várt fenevad helyett egy kedves apró jöszág futott be a bírói terembe, egy egyszerű közönséges öle, amelyet Lioli nagyvási hobortjában sakálnak nevezett. Természetesen elmarasztalták a kutya-adó megfizetésében.

✚ **Elhatározás.** — Na, doktor ur, ennek a sok kinzásnak nem vetem alá magamat.

— De mikor szükséges . . .

— Már pedig nem engedem magamat megölni csak azért, hogy valamivel tovább éljek.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, május 5-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papíros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak.

K. R. Budapest. Nevetséges butaság vagy ocsmány képmutatás, ha innen is, onnan is azzal állnak elő az igazságnak és a jognak az ellenségei, hogy a Konzum közgyűlésén a szervezett vasutasok indítványa folytán elhatározott nyereség visszatérítés megvalósítása nehézségekbe ütközik és alapos tanulmányozást és előkészítést igényel. Ez épen olyan beszámítás alá esik, mint ha azt, akit évek hosszú során át jogtalanul börtönben tartottak, azzal vigasztalnák el, hogy jogos is, méltányos is a szabadságra helyezése, de ez kockázatos kísérlet volna, amelyet előbb tanulmányozni és előkészíteni kell. Hiszen a Konzum eddigi rendszere volt a természetellenes, az új rendszer pedig a természetes. A világ összes fogyasztási szövetkezteinek 99 százaléka a visszatérítési rendszeren alapszik. Ez a rendszer tette nagygyá és hatalmassá az angol és belga szövetkezeteket, ezt a rendszert követik az összes német, francia és osztrák szövetkezetek és Magyarországon is csak a mi Konzumunk volt az egyedüli, amely a komisz módon megcsontított nyereségében nem azokat részesítette, akik ezt a nyereséget megteremtették: a bevásárló tagokat, hanem azokat, akik közül aligha vásárol egy-kettő, a Konzum tőkepenzéit, akik jövedelmező befektetésnek tudták a Konzum részjegyeit. Ezen az égbekiáltó *uzsoráskodáson* végre-valahára segíteni kellett. A közgyűlés megtette az első lépést. A többi következik. A múlt vasárnap hozott határozat csak átmeneti jellegű. Kétségtelen, hogy aránylag rövid idő múlva már be lehet fejezni ezt a művet olyan formán, hogy a részjegyek kamatoztatását egészen be lehet szüntetni és az egész nyereséget (a tartalékalap gyarapításán felül) a bevásárlás arányában a vásárló tagok között szétosztani. Ha a tőkepenzes tagoknak ez nem tetszik, jogukban áll megharagudni és fölmondani az üzletrészüket. Helyettük minden egyesre tíz új tag lép be, aki nem tekinti majd fejőstehénnek a Konzumot, hanem becsületes vásárló tag lesz.

Hogy a nyereségvisszatérítés nem olyan csekély, kitűnik a külföldi szövetkezetek évi kimutatásából, amely szerint 6—8 százalékot fizetnek vissza és amellől jó portékát olcsón árúsít a szövetkezet. Csak hogy persze ott a kezelés csak a bevételek 10—15 százalékát emésztí fel, nem a felét, mint eddigél a mi Konzumunkban.

Igen érdekes például, hogy *Ansele*, a genti egyszerű munkás, mily praktikus eszközzel vetette meg a nevére elnevezett s ma már világhírű fogyasztási szövetkezet alapját. Tudta, hogy a munkásoknak vasárnap reggel még van pénzük, de ez hamar el is szokott párologni. Ezért a szövetkezet alkalmazottáival vasárnap reggelenként sorra járatta a munkásokokat és kenyér-báccákat kínált megvételre. Minden bácca egy kiló kenyérrel jelentett, áruk darabonként annyi volt, mint a pékeknél egy kiló kenyérnek a rendes ára. *Ansele* a rendes kenyérárat szedte be így a tagoktól, de abból csak annyit tartott meg, amennyibe a kenyér tényleg került, a fölösleges pénzt pedig negyedévenként visszafizeltette a tagoknak. Így módon egy-egy munkáscsalád negyedévenként átlag 15—20 korona visszatérítést kapott. És ezt csupán a kenyérvásárlás után.

Pécs. Nem értettük meg eléggé, miről van szó. Szíveskedjék részletesen és világosan megírni és akkor készséggel áll a Magyar Vasutas az ügy rendelkezésére.

Megtért zsidondista. Örömmel vettük sorait és és engedélyt kérjük arra, hogy levelét közzé tehessek. Teljesen osztjuk véleményét. Szükség van irtó háborúra a zsidondisták ellen is, mert céljuk az összetartást és szervezkedést megbontani és így győzelmünket megakadályozni, vagy legalább is hátráltatni. Végeredményében a vasutasok igazságos harcára nézve csak az emberek veszedelmesebbek, mint az igazgatóság ismert bérencei, mert míg Keleti és hasonszórú társai nyílt eszközkel a hatalomnak, a zsidondisták az ellenzékiesség örvé alatt végzik pusztító munkájukat. Egy nyílt ellenség többre becsülendő mint egy hamis jóbarát.

Szolga, Temesvár. Ne törődjék azoknak az embereknek a handa-bandáival. Világos, hogy mi a törekvésük. Az, hogy egyenlenséget támaszszanak kinevezett és nem kinevezett vasuti alkalmazottak

között. *Földről* nem szívesen látják az alkalmazottakat szilárd összetartását s így fölbérelt emberek révén iparkodnak megbontani a nehéz munkával szervezett tábort, visszavonást és viszályt szítani közöttük s így megakadályozni, hogy a vasuti alkalmazottak békés munkával segítsenek méltatlan helyzetükön. Az erőszak és elnyomatás nem mindig jár egyenes uton, gyakran görbe uton véli leg hamarabb elérni ocsmány céljait. A farkas gyakran báránybőrbe bujlik és úgy lesi zsákmányát. De hát rajtunk a sor, hogy kiverjük a konkolyhíntőket és jezsuitákat sorainkból.

L. Ede. Őn úgy magyarázza azt a szót: zsidondista, hogy a nagy francia forradalom jezsuitái voltak. Nem rossz.

Arlon, Budapest. L. S. az öntudatos vasuti munkások táborához nem tartozik. Tehát nevezett egyén radikalizmusának, melyet állítólag nyomdász idejében kifejtett volna, közöttünk semmi nyoma. Azon kérdésére, hogy L. S. a betegségyező-pénztári választások alkalmával a szervezett vasutasok listáján, mint küldött jelölve lett volna, nemmel felelhetünk, mert arra a listára véleményünk szerint csak az jöhet rá, kinek szervezettségéről és öntudatosságáról meg vagyunk győződve és aki azt már tetteivel is bizonyította.

Keleti Lajos művezető urnak az északi főműhelyben. Egy alkalommal már foglalkoztunk b. személyével. Úgy látszik, azonban eredmény nélkül, mert még a régi panaszok mindegyike fennáll, még mindig pökhendi módon gorombáskodik a munkásokkal. Saját munkásainak nevében felszólítjuk, hogy tanuljon végre emberséget, mert különben úgy járhat, mint *Barokk* Sándor járt Kőbányán.

Keleti kocsiműhely. Önöknek joguk van ahhoz, hogy a betegpénztár közgyűlésén egy küldöttel magukat képviseltessek.

Temesvár. Panaszát átadtuk a Konzum felügyelőbizottságának. Levél meg.

Szolnoki szertár. Levele elkésve érkezett. Legközelebb írni fogunk.

Kiadóhivatali üzenetek.

A bizalmi-férfiainkat felkérjük, hogy amint az előfizetési pénzeket összeszedték, szíveskedjenek azt sürgősen a kiadóhivatalba behozni, illetve postán beküldeni.

Felülfizetések. Sziklay Sándor József főherceg szálloda 10 K, Keleti kocsiműhely 2 K, Keleti fűtőház 5-10 K, Nyugoti —40 K, Északi —90 K, F. D. —20 K, Konzumközgyűléséről 3 K.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bíraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.
E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

CSERE. Mely gyakornok, esetleg állomásfelügyelő óhajt cserélni — Pestől nem nagyon távol levő állomásra! — Rákos rendezőpályaudvarra egy állomás felügyelő gyakornokkal? Levelek «CSERE» jellegével e lap kiadóhivatalába küldendők.

Nápoly-kávéház

Csömöri-ut és Hernád-utca sarok.

Vasutasok találkozóhelye. — Naponta mozgókép ujdonságok előadása. — Kötő cigányzenekar, RADICS GÁBOR cigányprímás vezetése alatt. — Egész éjjel nyitva! — Szabad bemenet!

Számos látogatásért esedezik

14

ADLER,
a vasutasok kávésa.

VASUTASOK! Felhívom szíves figyelmüket, hogy **Baross-tér 17. sz. alatt** borozót és sörözőt nyitottam. — Gróf Dégenfeld szőlőtelepein termelt borok méretnek ki nálam. — **Kővidinka** literje 28 kr. **Rizling** 35 kr. — Az ünnepekre 10 liter vételnél 1 liter ráadás. — Fölkérem a borosmerő közönséget, boraimat megízlelni.

Kiváló tisztelettel
SZILASI SÁNDOR.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

BUTOR. Ki jól és olcsón bu-tort óhajt vásárolni, forduljon bizalom-mal a készítőhöz:

HAUPT A. kárpitos, díszítő és butoriparos, VII., Gara-u. 43.

Örökségekre

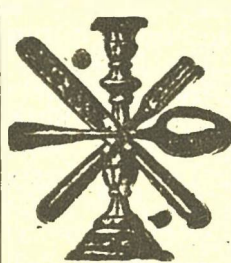
kölcsönt adok, sőt azokat meg is veszem még akkor is, ha azok hasznélvezeti joggal vannak egybekötve. Cim:

SCHWARZ FRIGYES

8 VII., Hernád-utca 11., I. em., 7.

Legszebb nász- és alkalmi ajándék.

Egy amerikai gyorsfőző **INGYEN.** vagy egy háztartási mérleg

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világ-hírű s kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst-áruimat és pedig:

6 db mexikói ezüst asztali kést, 6 db mexikói ezüst evővillát, 6 db mexikói ezüst evőkanalat, 12 db mexikói ezüst kávékanalat, 6 db kiváló desszertkést, 6 db kiváló desszertvillát, 1 db mexikói ezüst levesmerítő kanalat, 1 db mexikói ezüst tejmerítőt, 2 db elegáns szalon asztali gyertyatartót

46 darab összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt vagy egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességi háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés utánvétellel történik az európai raktárból:

SCHEFFER D. SÁNDOR

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3/I sz.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! 9 Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője! RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.